

Z tygodnia.

Nowe orędzie Wilsona.

Na uroczystości rocznicy wstąpienia w wojnę Stanów Zjednoczonych i otwarcia kampanii za trzecią pożyczką wolnościową, wygłosił prezydent Wilson w Baltimore mowę, w której, jak donosi c. k. Biuro korespondencyjne, powiedział:

Dzisiaj przypada rocznica podjęcia przez nas wyzwania przez Niemców do walki za nasze prawo do wolnego życia i wolności i za równe prawa narodów całego świata. Naród się obudził i nie trzeba go budzić. Wiecie, że wojna nakłada na nas największe cięży, że żąda ona od nas naszych najlepszych mężów, a jeżeli tego będzie potrzeba, także naszego mienia. Nie przybyłem tu, aby mówić o konieczności pożyczki, lecz aby wam przedstawić żywy pogląd na cele, którym ona służy.

Powody tej największej wojny, powody, dla których musieliśmy się wdać w walkę i co od tej walki zależy, wszystko to dzisiaj jest jaśniejsze, niż przedtem. Stany Zjednoczone mogą teraz bardziej, niż kiedykolwiek, być pewne, że ich los zależy od tego i że jeżeli wojna będzie przegrana, stracone będzie ich stanowisko, jako wielkiego narodu, a równocześnie i ich misja w świecie. Wzywam moich współobywateli na świadków, że w żadnej fazie tej strasznej wojny w naszych sądach nie dopuściliśmy się przesady co do zamiarów niemieckich. Wobec wydarzeń, które mają tak stanowczy wpływ na los ludzkości i całego świata, wstydzilibym się używać słów twardych, lub wyrazów tchnących nienawiścią i zemstą.

Staraliśmy się dowiedzieć o zamiarach, jakie mają Niemcy w tej wojnie, z wywodów ich własnych mówców i postępować wobec nich tak samo otwarcie, jak oni tego sobie życzą, abyśmy wobec nich postępowali otwarcie. Wyjawiliśmy ideały i zamiary Ameryki bez zastrzeżeń i bez stosowania dwuznaczności i wezwaliśmy nieprzyjaciół, aby tak samo otwarcie powiedzieli, do czego zmierzają. Odpowiedzieli oni w wyrażeniach, których nie można źle zrozumieć i oświadczyli, że nie szukają sprawiedliwości, lecz panowania i przeprowadzenia swej woli bez przeszkód. Niemcy odpowiedzieli nie przez swoich mężów stanu, lecz przez swoich wojskowych dowódców, którzy istotnie panują w Niemczech.

Nie można tego w Stanach Zjednoczonych fałszywie rozumieć, co robili oni w Rosji, Finlandii, Ukrainie i Rumunii, a Ameryka jest uprawniona do przyjęcia, że uczyniliby to samo na froncie zachodnim, gdyby nie stali naprzeciw armii, która nawet przez ich niezliczone dywizje nie może być pokonana. Gdyby Niemcy, skoroby poznali, że ten opór jest nie do przewyciężenia, postawili pomyślnie i sprawiedliwie warunki co do Belgii, Francji i Włoch, to czyż mogliby ganąć Amerykanów, gdyby ci wyciągnęli z tego wniosek, że stało się to tylko dlatego, aby dana była nieprzyjaciółom wolna ręka w Rosji i na wschodzie?

Jest bezwątpienia zamiarem nieprzyjaciela, aby uczynić podatnymi swej woli i pożądlivości wszystkie narody słowiańskie, wszystkie cele ludów, zamieszkujących półwysp Bałkański i wszystkie kraje, nad którymi władała Turcja, lecz nimi nie rządziła, zbudować państwo światowe przemocy, żądzy zysku i przewagi handlowej, które dla Ameryki byłoby tak samo nieprzyjemne, jak i dla Europy i wreszcie opanowałyby Persję, Indye i narody na dalekim wschodzie.

Wilson zakończył mowę:

Cóż więc mamy czynić? Co do mnie, to nawet teraz jestem gotów wdać się w rozmowę o pokoju sprawiedliwym i trwałym i każdego też czasu, kiedyby go życzone sobie szczerze, o pokoju, na którybyśmy silni i stabi wyszli równie do przodu. Lecz gdy zaproponowałem taki pokój, nadeszła odpowiedź od niemieckich dowódców w Rosji. Znaczenia tej odpowiedzi nie mogę źle zrozumieć. Przyjmuję to wyzwanie i wiem, że wy je przyjmujecie. Cały świat powinien wiedzieć, że wy je przyjmujecie. Niemcy powiedziały jeszcze raz, że tylko siła ma rozstrzygnąć samą, czy ma wśród ludzi panować sprawiedliwy pokój i czy prawo, jak je pojmują Ameryka, ma rozstrzygnąć o losach ludzkości, czy też panowanie takie, jak sobie je Niemcy przedstawiają. Dlatego możemy dać tylko jedną odpowiedź, a jest to siła, siła aż do ostateczności, siła bez granic, siła prawdziwie tryumfująca, która przy-

wróci znów ustawom świata ich prawa i obali w proch wszelkie samolubne panowanie.

Ustawa o powszechnej pracy wojennej.

Rząd austriacki przedłożył Izbie posłów projekt ustawy o powszechnym obowiązku pracy podczas wojny. Ustawa zawiera następujące przepisy:

Każdy mężczyzna, począwszy od rozpoczęcia 17 roku życia aż do ukończenia 60 roku życia, tudzież każda kobieta od 19 do 40 roku życia mają skutkiem nadzwyczajnych stosunków, spowodowanych przez wojnę, obowiązek pracowania dla celów ogólnych. Ten obowiązek jest w myśl niniejszej ustawy obowiązkiem publicznym. Praca może być wymagana nie tylko na rzecz państwa, lecz także na rzecz kraju, powiatu lub gminy, a w interesie publicznym także przy pewnej osobie (fizycznej lub prawnej).

Do pracy na podstawie niniejszej ustawy nie są obowiązane osoby, pełniące służbę czynną w wojsku lub żandarmerii lub zobowiązane do osobistej służby na rzecz celów wojennych; czynni urzędnicy dworscy, państwowi, krajowi, powiatowi i gminni; członkowie ciał konstytucyjnych, przewodniczący rad powiatowych tudzież ich zastępcy, członkowie przełożonych gminnych, duchowni, notariusze i nauczyciele szkół publicznych.

Wezwanie do pracy następuje tylko wtedy, jeżeli liczba osób zgłaszających się dobrowolnie, jest niewystarczająca. Przy wzywaniu do pracy należy uwzględnić osobistą zdolność i możność świadczenia, zwłaszcza płeć, wiek, stan fizyczny, zawód, wiadomości o zręczności, stosunki rodzinne, tudzież możność wystarczającego utrzymania za płacę, należąca się od żądanej roboty. Każdy ma obowiązek podania władzom wszelkich informacji, odnoszących się do tych szczegółów.

Zasadniczo praca wojenna ma się odbywać w miejscu stałego pobytu, albo w takiej bliskości, ażeby przenosiny były niepotrzebne.

W okręgu operacyjnym armii polowej praca pomocnicza może być wymagana tylko w szczególnych wypadkach i to jedynie poza obrębem ognia.

W zwanemu do pracy należy się podczas pracy wynagrodzenie odpowiadające jego zawodowemu wykształceniu i wykonywanej pracy, tudzież warunki życia i pracy w miejscu pełnienia obowiązku.

Przedsiębiorstwa, fabryki, zakłady, służące szczególnie ważnym interesom ogółu, zwłaszcza zaś potrzebom wojennym i mające z tego powodu prawo do korzystania z obowiązkowej służby pomocniczej oznaczają po wysłuchaniu opinii państwowej komisji pracy ministerstwo obrony krajowej w porozumieniu z przynależnym ministerstwem. W tym wypadku właściciel, przedsiębiorstwa musi je dalej prowadzić. Równie wszystkie osoby, zatrudnione w takim przedsiębiorstwie do chwili uznania go za przedsiębiorstwo, zarówno wszyscy pracownicy jak sam właściciel muszą na mocy niniejszej ustawy pracować dalej. Dla przedsiębiorstw obowiązkowych może ministerstwo obrony krajowej wyznaczyć państwowego kierownika, który zyskuje charakter urzędnika publicznego. Minister obrony krajowej ma prawo przedsiębiorstwu obowiązkowemu odebrać cechę obowiązkowości.

Kto z umysłu lub niedbalstwa nie czyni zadość wezwaniu do pracy, kto nie chce wykonywać pracy lub ją stale zaniedbuje, kto bez uzasadnionego powodu nie przychodzi do pracy dłużej niż przez 24 godzin, ulega karze aresztu aż do trzech miesięcy, ewentualnie w połączeniu z grzywną wynoszącą 10 000 koron, albo też karze pieniężnej aż do 10 000 koron. W razie powtórzonego przekroczenia kara więzienia dochodzi do sześciu miesięcy, do czego może być dodana grzywna aż do 20 000 koron. Obowiązanego do pracy dostawia władza siłą.

Kto w zamiarze utrudniania pracy w przedsiębiorstwie, w którym jest zajęty, dopuszcza się wykroczeń, ulega karze ścisłego aresztu od 1 do 6 miesięcy z ewentualną grzywną do 20 000 koron.

Kto w zupełności lub częściowo wzbrania się pracować, albo pracuje tak niedbale, że utrudnia ruch w przedsiębiorstwie, ten ulega karze ścisłego aresztu od sześciu tygodni do jednego roku z ewentualną grzywną do 20 000 koron.

Jeżeli przez jakiś czyn narażone są na szwank wojskowe interesy monarchii, lub sprzymierzonych państw, albo też zaopatrzenie i dobroć w żywność, to kara wynosi trzy miesiące do trzech lat ścisłego aresztu z ewentualną grzywną do 100 000 koron. Jeżeli sprawca mógł przewidzieć takie skutki, to kara więzienia wynosi rok do pięciu lat, z ewentualną grzywną do 100 000 koron. W razie, jeżeli

sprawca już był poprzednio karany za takie przestępstwo, to kara więzienia wynosi rok do pięciu lat z ewentualną grzywną do 200 000 koron. Kara zastępcza za grzywnę wymierzana jest odpowiednio do winy, ale nie może być wyższa od największego wymiaru kary wolnościowej.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a wygasa, o ile nie zostanie zniesiona przez gabinet, w rok po zawarciu ostatniego pokoju z mocarstwami europejskimi.

Dzieci dla dzieci.

(Do ilustracji na str. 9).

Pod hasłem „dzieci dla dzieci” odbyły się w Teatrze ludowym przy ul. Rajskiej trzy przedstawienia, urządzone przez Komitet pań pod przewodnictwem p. Ludwikowej du Puget Puszetowej, na rze z K. B. K. i na szkoły na Chełmszczyźnie i Podlasiu. Odegrano „Kłopoty Marysieńki”, baśń sceniczną p. Ireny Pniowerówy z muzyką p. Fiszer-Machalskiej. Przedstawienie, które reżyserował artysta teatru miejskiego p. Noskowski, wypadło pod każdym względem doskonale. Działwa, biorąca w niem udział, świetnie wywiązała się ze swego zadania, zyskała też ogólny poklask młodocianych widzów.

Głosy publiczne.

Do Przyjaciół Śląska Głębińskiego!

„On zawsze głodny, choć pożarł tak wiele.
Na resztę naszą rozdziera gardziele.

Wspólna moc tylko zdola nas ocalić!...
(A. Mickiewicz).

Polska Ostrawa, położona na zachodniej granicy Śląska Cieszyńskiego, była odwieczną osadą słowiańską, a o przynależności jej do Polski świadczą sama nazwa. Dziś jeszcze mieszka tu ok. 10 siedm tysięcy Polaków.

Polska Ostrawa i jej okolica jest jedną z najgłośniejszych bram zachodnich,

Biurokracja niemiecka i wielki kapitał niemiecki opłatają tysiącami spółkami słabsze kulturalnie i ekonomicznie polskie masy ludowe, narzucając im germanizujące szkoły, w szczególności dobrze zorganizowane szkoły wydziałowe i zawodowe. Takich szkół Niemcy Polakom konsekwentnie odmawiają, nie chcą dopuścić do wytworzenia polskiego stanu średniego.

Na Śląsku Cieszyńskim 18 procent Niemców ma 15 szkół wydziałowych i kilka zawodowych, a 55 procent Polaków ma wszystkich jedną szkołę wydziałową. Dwa dziesiąta tysięcy Polaków w okolicy Polskiej Ostrawy nie posiada ani jednej szkoły wydziałowej. W Polskiej Ostrawie na niespełna tysiąc wszystkich niemieckich mieszkańców istnieje pięć niemieckich sześcioklasowych szkół ludowych i jedna wydziałowa, do których uczęszcza przeszło półtora tysiąca dzieci, z czego najmniej tysiąc przypada na dzieci polskie.

W setną rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki powstał w Polskiej Ostrawie komitet, który wziął sobie za zadanie doprowadzić w Polskiej Ostrawie do otwarcia szkoły wydziałowej, jako żywego pomnika Tadeusza Kościuszki na Śląsku.

Bieżące koszty utrzymania szkoły przyjęła na siebie Macierz szkolna i T. S. L. Komitet podpisał na dać tylko odpowiedni gmach na pomieszczenie zakładu.

Organizując wzorową polską szkołę wydziałową im. Tadeusza Kościuszki, podejmujemy nierówną walkę ze szkołą germanizującą

a w walce tej prosimy gorąco wszystkich Rodaków o pomoc materialną. Gmach projektowany będzie kosztował przeszło 10 000 kor., czego biedna tubylcza ludność rolnicza sama złożyć nie zdola.

Kto tylko uznaje ważność obrony zachodnich rubieży państwskich, ten raczej łaskawie zebrać choćby najdrobniejsze ofiary w kole Swych znajomych i przesłać je na żywy pomnik Kościuszki w Polskiej Ostrawie do Banku rolniczego we Fryszacie.

Ze staropolskim pozdrowieniem
Komitet szkoły wydziałowej im. Tadeusza Kościuszki
w Polskiej Ostrawie.

100.000

wdzierznych klientów potwierdzają że ciepłoci korz ni. Rialba m usawa w trzech dniach nagłol i brodawki i szorę zrogowacia. Sutek poręczony. Cena 3 K, 3 slotki 7 K, 6 slotki 10 K. Puder „Ita” usawa szybko pot nog, rą i jach. Cena 2-30 K, 3 dozy 6 K. Krem „Circo” wydlitca i wygładza szorstkie, popępane ręce 5 K, 3 slotki 12 K.

Ból zębów usawa „Fides” przy najśliszszych reumatycznych cierpieniach zębów, gdzie wszystkie środki zawiodły i przy zępatych zębach. W razie nieskutowna zwrócić się do nas. Cena 3 K, 3 slotki 7 K, 6 slotki 10 K. Nie ma przy tym kamienia na zębach i złego zapachu z ust. Śnieżno białe zęby otrzymuje się przez „Xiria” fluid na zęby, natychmiastowy skutek. Cena 5 K, 3 slotki 7 K.

KEMENY, KASCHAU (Kassa) L.
skrzynka pocztowa 12/C. 47.

